

Kukua: hegazti misteriotsu hori!

Sekuentzia honetan, hegazti bitxi batez arituko gara: kukuaz, alegia. Eta horren bueltan, jarduera hauek egingo dituzu:

- * Kukuari buruzko aurrezagutzak proban jarri: erantzun zuzena aukeratu.
- * Elkarrizketa entzun ondoren, zure ulermenaren landu: gezurrak identifikatu.
- * Kukuari buruzko informazio klabearen eta gidoi batean oinarrituta, kukuaren deskribapena idatzi.

Zer dakizu kukuari buruz?

Europako toki askotan kukua zorte txarraren edota onaren adierazle da. Eta zuk zer dakizu kukuaz? Ea galdera hauen erantzunak asmatzen dituzun. Kukuari lotuta, hainbat esapide eta istorio bitxi daude bilduta, han eta hemen.

1. Noiz iristen ote da kukua gure mendietara?

- ☐ Ekainaren erdi-aldera.
- ☐ Normalean, maiatzaren amaieran.
- ☐ Normalean, apirilaren hasieran.

Kukuak, beste hegaztiekin alderatuta, badu ezaugarri berezi bat. Zein da ezaugarri hori?

- ☐ Ez duela bere habia egiten, bere arrautzak beste hegaztien habietan uzten ditu.
- ☐ Negu osoa Afrikan pasatzen duela.
- ☐ Beste hegaztien kumeak lapurtzen dituela.

Zer esan nahi du esapide honek? "Mikeli kukuak jo dio alajaina!, begira zer lanpostu lortu duen"

- ☐ Zorte ona izan duela.
- ☐ Kukuak ederki jo diola.
- ☐ Zorte nahiko txarra izan duela.

Kukua: entzun elkarrizketa

Elkarrizketa honetan, Mikel Etxaniz ornitologoak hainbat bitxikeria kontatuko dizkigu kukuari buruz. Entzun elkarrizketa bi aldiz, eta, ondoren, esan baietzapen hauek egia edo gezur diren.

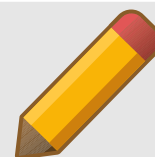
	Egia	Gezurra
Kukua hegazti ezaguna baina misteriotsua da.		
Zientzialariek uste dute kuku arra beti eme bakarrarekin ibiltzen dela.		
Negua Afrika hegoaldean iragan ondoren, apiriletik aurrera gure mendietara etortzen dira.		
Kukuaren kantua oso eraginkorra eta deigarria da, urrutitik entzuten dena.		
Esaerek diotenez, sakelean dirua izanez gero, urte guztirako lana ziurtatuta dago.		
Kukuek bere arrautzak beti enaren habietan jartzen dituzte.		
Kukuak oso onak omen dira beste hegaztien arrautzak lapurtzen.		

Egin kukuaren deskribapena

Zure herriko aldizkarirako, udaberriari lotuta, animalia baten deskribapena egiteko eskatu dizute, eta zuk pentsatu duzu kukuari buruz idaztea. Behean dituzun lagungarriak erabilita, idatzi deskribapen hori. Eredua ikusi botoian klikatuta, deskribapenaren adibidea izango duzu.

NOLAKOA DA?	EZAUGARRI BEREZIAK	OHITURAK ETA BIZIMODUA
Bakartia/beldurtia Usoaren itxura duena. Hego zorrotzak Hegazti azkarra /lapurra	Kantu deigarria, bitxia Kukuaren kantua zorte onarekin lotuta	Negua Afrikako hegoaldean eta apiriletik aurrera Iparraldera Bere arrautzak beste txorien habian egiten ditu.

Gaur kukuari buruz hitz egingo ditzuet:

Zer dakizu kukuari buruz?

1. Noiz iristen ote da kukua gure mendietara?

- ☐ Normalean, apirilaren hasieran.

Kukuak, beste hegaztiekin alderatuta, badu ezaugarri berezi bat. Zein da ezaugarri hori?

- ☐ Ez duela bere habia egiten, bere arrautzak beste hegaztien habietan uzten ditu.

Zer esan nahi du esapide honek?

"Mikeli kukuak jo dio alajaina!, begira zer lanpostu lortu duen"

- ☐ Zorte ona izan duela.
duela.

Kukua: entzun elkarriketa

	Egia	Gezurra
Kukua hegazti ezaguna baina misteriotsua da.	✓	
Zientzialariek uste dute kuku arra beti eme bakarrarekin ibiltzen dela.		✓
Negua Afrika hegoaldean iragan ondoren, apiriletik aurrera gure mendietara etortzen dira.	✓	
Kukuaren kantua oso eraginkorra eta deigarria da, urrutitik entzuten dena.	✓	
Esaerek diotenez, sakelean dirua izanez gero, urte guztirako lana ziurtatuta dago.		✓
Kukuek bere arrautzak beti enaren habietan jartzen dituzte.		✓
Kukuak oso onak omen dira beste hegaztien arrautzak lapurtzen.		✓

Transkripzioa

Esataria- Iritsiko ote da udaberriarekin kukua? Iritsi al da, Mikel Etxaniz jauna? Arratsaldeon.

Mikel- Bai arratsaldeon. Bai iritsi da, bai gainera orain dela ja hilabete luzea horrela, etorri zirela lehendabizikoak.

E- Eta gu enteratu gabe. Eguraldiak badu eraginik kukuaren joan-etorri horietan?

M- Izango du seguru, seguru baietz, ez dakit oso ondo nola, baina bueno eguraldi txarrak ziur aski ba bere influentzia jokatu du eta ...

E- Txingudin, Plaiaundiko Interpretazio Zentroko ornitologoa zara zu, hor bertan entzun duzue kukurik?

M- Hemen ez hainbeste.

E- Hor ez.

M- Kukua mendian gehiago, hemen eh ... itsasaldean ez dira hainbeste entzuten.

E- Gutxi gorabehera ze datatan iristen da?

M- Normalean ba ..., hori apirilean hasieran da normala, batzuetan eh, aurreratzen bada martxoaren bukaeran, bueno hasten dira ja entzuten. Normalean hori apirilean hasieran.

E- Ze bizimodu egiten du kukuak? Ze urtero, urtero hitz egiten dugu kukuaz eta gero, ... gero apenas dakigun ezer kukuaz.

M- Bai gainera, oso zaila ... bueno oso hegazti misteriotsua da, badakizu bada, bueno ezaguna bai, denok ezagutzen dugu, gehienek bere kantuagatik ez? Eta horregatik etortzen da bere izen onomatopeiko izen hori ez? Kuko ...

E- Kuku

M- Hizkuntza denetan badakizu kuko esaten dela, ez? Eh.. frantsesez baita ere kuku, ingelesez baita ere kuko, eh... erdaraz, katalanez eta denetan kuko esaten dute, ez? Baina bueno gauza asko ez dira, ez dira ezagutzen bere biologiari buruz. Ez dakit adibidez, ba sexu-harremanak arrak eta emeen artean, ez dira ondo ezagutzen oraindik. Uste dute zientifikoek ar bakoitza eme askorekin ibiltzen dela, eta alderantziz baita ere, ez? Eme bakoitza ibiltzen dela, bueno aukeratzan dituela ar ...

E- Bat baino gehiago.

M- Bat baino gehiago hori da bai. Eta gero bueno ezagunena da, badakizue ez duela habia egiten baizik eta bere arrautzak beste habietan uzten dituztela ez? Eta horretarako gainera bueno maestro bat dela ez? Ze ba, emeek badakite arrautzak, bueno beste espezieen bezalakoak jartzen, ez? Antzekoak dira, orduan eh... bueno hemendik gehienak ikusi dut txepetxa eta txantxangorrien habietan, eta arrautzak berdin-berdinak dira, ez dira desberdintzen. Orduan eh, txantxangorriak ez daki zer gertatu den eta bere semea bezala ibiltzen da ez, kukuarekin.

E- Hori beti kontatzen da eta hori egia da jakina.

M- Egia da, bai, noski baietz, bai , bai.

E- Eta txantxangorriak ez du ikasten? Urteak joan eta urteak etorri?

M- Bueno, badira ikerketak horri buruz eta esaten dute ba, bueno toki batzuetan edo ja urte asko pasaz gero, espezie batzuek ikasten dutela, ez? Eh ... ezberdintzen, bueno ze arrautzak diren bereak eta zeinek dira kukuarenak, baina oso zaila da klaro, nahiko zaila da , oso ondo..., imitazioa oso ona da.

E- Ondo engainatzen ditu.

M- Bai oso engainadore onak dira bai.

E- Ah ah, zenbat bizitzen dira?

M- Ba hori ez dakit, ez dakit zenbat urte biziko den kuku bat, egia, ez dakit. Suposatzen dut, ba ez dakit, eh ...bost urte, zortzi urte.

E- Bost, zortzi, nondik etortzen diren?

M- Beno, pasatzen dute negua Afrikan, gainera eh ... bueno hegoaldean, pasatzen dute Sahara esan nahi dut, ze trans-saharianoak esaten den bezala, eh ... ba Afrika tropikalean, eta hona etortzen dira udaran ba bueno, ba hori apiriletik aurrera eta egoten dira gurekin eh... , azkenekoak ikusten dira irailean edo horrela, ja bueltatzen dira Afrikara.

E- Berririo beroa dagoen tokira.

M- Bai.

E- Mmm, ze kurioa kukua. Eta zergatik egiten duen kuku hori?

M- Ba ez dakit ezta ere, baina bueno egia da eh ... kantua oso "penetrantea" dela, ez dakit nola esan ez?

E- Oso deigarria behintzat ez?

M- Oso deigarria bai, hori da, mendian oso ondo entzuten da eta oso urrutitik baita ere, orduan oso efektiboa da kantu bezala.

E- Bai, bueno badakizu gero esaerak zer esaten duen, "sakelean dirua izanez gero, urte guztirako aberastasuna izango duzula" edo? Zuk bazeneraman xentimorik, sakelean, entzun zenuenean?

M- Bai hori esaten dute ez, dakit egia edo gezurra den, baina bueno suposatzen dut halako esaerak tradizionalak direla eta egia txiki bat behintzat izango dela hor barruan ez?

E- Zati txiki bat izango dutela. Zuk bazeneraman dirua entzun zenuen lehendabiziko aldi horretan?

M- Ez naiz oroitzen, egia esan.

E- Beraz ez zenion inportantzia handirik eman?

M- Ez gainera nik uste dut horrelako gauzak jaio direla beste sozietate batean, eh... ez dakit eh... , nekazaritzaren sozietatetan eta segur aski ez zen esango hasieran dirua, baizik eta igual beste gauzak, ez? Ez dakit izango ziren haziak edo ... ez dakit eh...

E- Bai beste aberastasun mota bat.

M- Hori da, ez? Eta...gaur egun ari gara begiratzen beste, bueno beste sinboloa ez? Dirua, gure dirua.

E Oso ondo Mikel, ba estimatuta dago eta arratsaldeon izan dezazula Txingudin,

M- Bale eskerrik asko.